

Sterke verhalen

"Don't go to Detroit", zei Charly Brown in Ann Arbor, een half uur rijden van Motortown. Charly zei dat de binnenstad op een oorlogszone leek, verlaten, verloederd, de sporen van oude rassenrellen nog zichtbaar en levensgevaarlijk voor een bleek-scheet-intellectueel "as yourself" om er te lopen. Mijn interesse was definitief gewekt. Een reisbureau bleek een tour te organiseren die 'Best of Detroit' heette en drie uur duurde. Die lange duur was te wijten aan de enorme afstanden tussen het handjevol bezienswaardigheden. De chauffeur van het minibusje pikte mensen op van een vijftal hotels, reed hen door de stad en zette hen weer af. Als ik mij om twee uur in de lobby van het hotel waar Madonna normaal verbleef zou melden, kon ik mee. 's Maandags vertelde ik Charly wat ik had gezien. De villa van Iacocca, het Renaissance Center door de familie Ford aan de stad geschenken, het Ford hospitaal en het hoofdkantoor van General Motors. Op weg naar deze hoogtepunten was de chauffeur met grote spoed door schijnbaar zwaar gebombardeerde stadswijken gereden met alleen dichtgetimmerde huizen en zwartgeblakerde flatgebouwen waartussen mensen schimmig en donker langs de muren schoven.

Sterker verhaal

Ik vertelde Charly van het Nederlandse woonbeleid, van echte oorlogsverwoestingen en van een snelgroeiende bevolking achter de dijken, van ingrijpende en gedetailleerde overheidsbemoeienis, van steeds dezelfde wijken met steeds dezelfde doorzonwoningen. Ik had het over studenten die geen kamers konden vinden en beschreef de gevechten tussen de ME en de krakers die ik op tv had gezien. En dan was er het groene hart van Holland, met eindeloos weiland waar koeien meer ruimte hebben om te grazen dan Randstadbewoners in hun flat om te leven. Overbodige koeien die overbodige melk geven waar we dan boter van maken voor de boterberg.

Charly is econoom en mijn verhalen over de ellendig lange wachtrijen op de gesubsidieerde markt, over het handig bespelen van het puntensysteem en de macht van de woningbureaucraten kon hij makkelijk volgen. Hij knikte enthousiast mee want hij herkende in mijn beschrijving bekende stof uit *Economics 100*. In economische tekstboeken is de parabel van de goedbedoelende overheid die door in te grijpen op de woningmarkt een blijvend tekort aan woonruimte veroorzaakt, het favoriete voorbeeld van hoe het niet moet.

Charly raakte echter de draad kwijt toen ik hem vertelde dat een Nederlander zich niet altijd vrijelijk in de gemeente van zijn keuze kan vestigen maar eerst moet bewijzen dat hij daar 'economisch gebonden' is. Het zal wel aan mij gelegen hebben want ik had niet zo gauw een goede vertaling voor 'economisch gebonden' en Charly maakte mij zenuwachtig omdat hij plotseling onzeker werd over zijn topologische kennis. Nederland ligt toch in West-Europa vroeg hij hoopvol. Het is natuurlijk een te sterk verhaal om te vertellen in een land waar verhuizen onderdeel van de nationale cultuur is.

Sterker nog

De belangstelling voor fietsen neemt hand over hand toe in de VS. Het wordt erg serieus genomen en alleen de duurste racefietsen en city bikes zijn goed genoeg. Alle fietsers dragen een buitenaardse aerodynamische helm zoals in de Tour de France alleen door renners van rijke ploegen in tijdritten wordt opgeschroefd. Automobilisten schrokken van dit buitenaardse verkeer op hun weg en waren niet bereid hun monopoliepositie zo maar op te geven. Wijze gemeentebesturen besloten dan ook aan weerszijden van de weg stippellijnen te tekenen en tussen die stippellijnen schreven ze in niet mis te verstane woorden 'cycle path'. Zo ook de gemeente Gainesville in Florida. Wanneer de gemeente bloklettert dat iets een 'cycle path' is dan is dat niet zomaar een pad om op te fietsen maar voor de legalistisch ingestelde Amerikanen is dat ook een pad waarvoor de gemeente een garantie heeft afgegeven dat de burger er veilig kan fietsen. Stippellijnen bieden echter onvoldoende bescherming en nog steeds werden fietser aangereden. Met hun kapotte fietsen, hun geblutste knieën en hun gemiste fietsgenoegens sleepten de omvergereden fietsers de gemeente Gainesville voor de rechtbank. In het Amerikaanse juridische systeem zijn speciaal prikkels ingebouwd om zoveel mogelijk schadevergoeding binnen te halen. Ten eerste ligt de aansprakelijkheid voor welke schade dan ook altijd bij een ander. Dus elk slachtoffer heeft een ruime keuze aan instanties om te vervolgen. Ten tweede werkt het jurysysteem meestal in het voordeel van het slachtoffer. In een jurysysteem beslissen gewone mensen hoeveel het grote bedrijf of de machtige overheid moet betalen aan een ander gewoon mens. En last but not least: Amerikaanse advocaten werken voor een percentage van de uitgekeerde schadevergoeding. Er is berekend dat minder dan de helft van het bedrag dat toegekend wordt bij het slachtoffer terecht komt. Is het dan te verbazen dat advocaten mensen op straat aanspreken en vragen of ze niets te vervolgen hebben? De stad werd door de rechter in het ongelijk gesteld. Sindsdien zijn in Gainesville de woorden 'cycle path' ondergeschilderd, alleen maar stippellijnen zijn gebleven.

Allersterkst

"Charly, did I already tell you about the Dutch Double-U-EE-OO system, the Dutch disability law? We have almost one million disabled now"

"???"

"The size of the population? Roughly ten million in the relevant age group."

"!!!!"

"Yeah, that is one out of ten. And we are going for broke, we ain't gonna stop before we get ten out of ten."

"Are you sure?"

"Cocksure."

J.J.M. Theeuwes